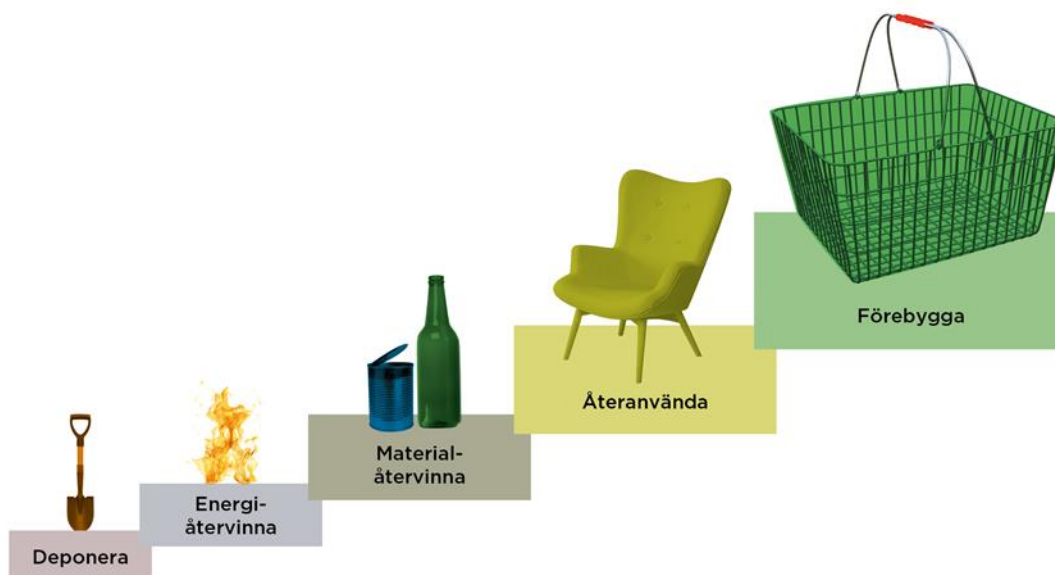

Vägledning till cirkulära inköp

Vad är en cirkulär ekonomi?

En linjär ekonomi innebär att saker tillverkas, köps, används och sedan slängs. Det är så vår konsumtion i samhället till största del ser ut idag. I en cirkulär ekonomi utnyttjas istället det som tillverkas så länge som möjligt och i motsats till den linjära ekonomin repareras, återbrukas och återvinns sakerna för att förlänga deras livslängd. En cirkulär ekonomi är helt enkelt ett modernt ord för kretslopp.

Lagstiftningen tar hänsyn till de cirkulära principerna genom EU:s och miljöbalkens avfallshierarki. Enligt avfallshierarkin ska avfall i första hand förebyggas, i andra hand ska produkter återanvändas, i tredje hand ska materialet återvinnas, i fjärde hand ska energin i avfallet återvinnas och i sista hand ska avfallet deponeras. Ju högre upp i avfallshierarkin vi befinner oss desto mindre är miljöbelastningen.

Avfallsförebyggande insatser ska prioriteras enligt EU:s avfallshierarki.

Hur ställer vi om till en cirkulär ekonomi?

Omställningen till en cirkulär ekonomi ska bidra till att vi når målen i stadens [miljö- och klimatprogram](#) och de globala målen i Agenda 2030. För att ställa om till en cirkulär ekonomi ska stadens verksamheter undersöka möjligheten att i första hand tillgodose ett behov med befintliga resurser, i andra hand genom en tjänst, hyrlösning eller genom inköp av begagnat, och i sista hand genom nyinköp.

Att använda redan inköpta produkter så länge som möjligt är den enskilt viktigaste åtgärden för en mer cirkulär ekonomi. När en produkt inte längre används ska den likt stegen i avfallshierarkin i första hand återanvändas inom en annan verksamhet i staden genom Tage, i andra hand återanvändas utanför stadens organisation, i tredje hand gå till materialåtervinning och sist till energiåtervinning.

I bilden nedan beskrivs hur upphandlingar kan göras mer cirkulära. Bilden visar olika områden inom cirkulär ekonomi som kategoriseras under fem huvudområden. Huvudområdena är följande: att begränsa den totala materialåtgången, minska mängden jungfruliga råvaror, förlänga livslängden på produkten, maximera möjligheten för återanvändning av en produkt eller komponent och att maximera möjligheter till återanvändning och återvinning av material.

A	B	C	D	E
 Begränsa den totala materialåtgången	 Minska mängden jungfruliga råvaror	 Förläng livslängden på produkter	 Maximera möjligheten för återanvändning av en produkt eller komponent	 Maximera möjligheter till återanvändning och återvinning av material
A 1 Delad användning internt	B 1 Kunskap om andelen återvunna, biobaserade och jungfruliga råvaror	C 1 Förlängda garantier	D 1 Design för demontering	E 1 Design för återvinning
A 2 Delad användning externt, uthyrning eller leasing	B 2 Ökat innehåll av återvunna råvaror	C 2 Avtal om underhåll och reparationer	D 2 Modulär design	E 2 Kunskap om innehåll och material
A 3 Återanvändning, renovering och uppgradering	B 3 Ökat innehåll av biobaserade råvaror	C 3 Uppgraderingsbara produkter	D 3 Standardiserad design	E 3 Avtal om återtagning och återvinning
A 4 Design för minimerad materialåtgång		C 4 Design för ökad livslängd	D 4 Kunskap om innehåll och konstruktion	E 4 Begränsning eller förbud av farliga ämnen
A 5 Mindre avfall		C 5 Möjligheter till underhåll och reparationer	D 5 Avtal om återtagning och återanvändning	E 5 Material som är nedbrytbara/komposterbara
		C 6 Modulär /förändringsanpassad design	D 6 Stimulering av cirkulära affärsmodeller	E 6 Stimulering av cirkulära affärsmodeller
		C 7 Avtalade incitament för ökad livslängd		
		C 8 Vägledning från tillverkare för optimal användning		

MÅL OCH STRATEGIER FÖR CIRKULÄR UPPHANDLING

Modell från Vlaanderen-Circular.be översatt 2020

I upphandlingar kan hänsyn tas till olika områden inom cirkulär ekonomi. Källa: Circular Flanders

Praktiska tips

Kompetens

Inköps- och upphandlingsansvariga ska hålla sig uppdaterade om produkters och tjänsters miljöpåverkan och möjligheter att minska denna, bland annat genom att förebygga avfall. Inköps- och upphandlingsansvariga samt chefer kan gå e-utbildningen [Förebygga avfall vid inköp och upphandling](#). Genom den webbaserade [beställarutbildningen](#) ges grundläggande kunskaper i hållbara inköp och hur ramavtalen ska användas, samt kunskap om de grundläggande funktionerna i Proceedo.

Inköps- och upphandlingsbehöriga

För att öka inköpskompetensen och kontrollen över köp och lagerhållning av produkter kan verksamheten se till att det finns utsedda beställare med tydligt mandat över till exempel vilka varor eller tjänster personen får beställa.

Listor över standardsortiment

För att underlätta den inköpsansvarigas arbete kan en lista med standardsortiment upprättas för produkter och tjänster som köps in regelbundet, exempelvis kontorsmaterial och städprodukter.

Lagring

För att minska mängden produkter som kasseras eller glöms bort i ett förråd bör endast produkter som används regelbundet samt begagnade produkter som ska återanvändas förvaras i lager. Lagring bör ske på så få ställen som möjligt och om lagring sker på fler än två ställen per verksamhetsområde rekommenderas att en lagerförteckning finns tillgänglig. En lagerkontroll bör göras innan inköp för att undvika överbeställning. En rekommendation är att inköpsansvarig också är ansvarig för att lagerförteckningen hålls uppdaterad.

Köpa återbrukade varor

Göteborgs Stad har sedan 2020 ett ramavtal för återbruk av möbler inom kontor och offentliga miljöer som innefattar tre delområden. Delområde A avser begagnade möbler inom kontor och offentliga miljöer och kan inkludera renoveringstjänster i samband med möbelköpet. Delområde B avser projektledare och inredningsarkitekt för återbruksprojekt inom kontor och offentliga miljöer. Delområde C avser renoveringstjänster för möbler och inredning inom kontor och offentliga miljöer, skola och förskola. Avtalssammanfattningen och leverantörer hittas i Proceedo under "Återbruk".

Om er verksamhet är intresserad av att köpa återbrukade varor som inte finns på ramavtal kan ni göra en [direktupphandling](#) efter stadens modell. Då finns även möjligheten att [reservera direktupphandlingen till sociala företag](#).

Följ länkarna för mer vägledning

[Film om Göteborgs Stads arbete med att minska avfallet](#)

[Förebygg avfall på kontoret](#)

[Förebygg avfall på äldreboendet](#)

[Förebygg avfall i flerbostadshus](#)

[Förebygg avfall på restaurang och kafé](#)

[Förebygg avfall på konferenser, hotell & catering](#)

[Förebygg avfall vid inköp och upphandling](#)

[Förebygg avfall på förskolan](#)

[Förebygg avfall i skolan](#)

[Förebygg IT-avfall](#)

[Göteborgsmodellen för mindre matsvinn](#)

[Mall för avfallsplaner i förvaltningar och bolag](#)

[Minska användningen av engångsartiklar i Göteborgs Stad](#)

[Möbelguiden Göteborgs Stad](#)

[Återanvänd i Göteborgs Stad — Juridisk vägledning](#)

[Rutiner för Tage](#)

[Dags att bygga och riva cirkulärt!](#)

[Här hittar du samtligt material om att förebygga avfall](#)